

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Raptoribus, Incendiariis & violatoribus ecclesiarum. Titvlvs XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Innocentius III.

Artem illam a mortiferam & odibilem ballistarium & sagittarium adversus Christianos & catholicos exerceri de cetero sub anathemate prohibemus.

DE ADULTERIIIS ET stupro.

TITVLVS XVI. CAP. I.

Stuprum virginem tenetur eam dotare, & ducere in uxorem: & si non vult eam contrahere, ultra dotem corporaliter castigabitur. h. d. cum cap. sequen.

In Exodo 4

Si seduxerit quis virginem nondum desponsatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, & habebit uxorem. Si vero pater virginis dare noluerit, reddit pecuniam iuxta modum dotis, quam virgines accipere consueverunt.

CAP. II.

Summatim est supra capitulo proximo. Idem Sepen. Episcopo.

Pervenit ad nos, quod Felix quandam virginem stupro decepit: quod si verum est, quamvis esset de lege poena plectendus, nos aliquatenus legis duritiam molientes, hoc modo disponimus, ut aut quam stupravit, uxorem habeat: aut si renuendum putaverit, corporaliter castigatus, excommunicatusque, in monasterio, in quo agat poenitentiam, detrudatur, de quo nulla sit egrediendi sine e praeparatione licentia.

CAP. III.

Maritus retinens adulteram conjugem non peracta poenitentia, particeps est delicti: seu si egerit poenitentiam, non tamen debet eam sepe recipere.

Ex Concilio Arelaten.

Si vir sciens uxorem suam deliquisse, quae non egerit poenitentiam, sed permanet in fornicatione, vixerit cum illa: reus erit, & eius peccati particeps. Quod si mulier dimissa egerit poenitentiam, & voluerit ad virum suum reverti, debet, sed non sepe, recipere peccatricem.

CAP. IV.

Maritus propter suspensionem potest accusare uxorem de adultério, & in accusando praesertur caeteris.

Ex Concilio Parisiensi. d

Maritus etiam ex suspitione uxores accusare permittitur, & ipsi plus caeteris de adultério accusare possunt & defendere.

CAP. V.

Ad solam mulieris confessionem, asserenti se commississe adulterium cum sacerdote, non debet sacerdos puniri, sed sibi infamato potest induci purgatio, quam si praesiterit, absoluitur, desiciens vero suspenditur ab officio.

Alexander III.

Significasti nobis e quendam Presbyterum cum alterius conjugis intra ecclesiam dormivisse, quae se & illum cuidam sacerdoti huiusmodi delictum confessos fuisse publice tibi detexit, & hoc ipsum idem sacerdos nomen adulteri celans in praesentis tua dixit. Super quo quid fieri debeat, cum negante adultero mulier in confessione persistat, consilium requisisti. Ideoque mandamus, quatenus condignam poenitentiam praefata imponens adulterae, ecclesiam per aspersionem aquae benedictae reconciliare procuret. Praedicto autem sacerdoti, ne (contra Apostolum) infimorum coram mala fama ipsius percussantur, & ne vituperetur ministrum nostrum, neque securiores Presbyteri, existentes in peccatum licentius probabantur, cum vicinis Presbyteris, quos se nolle pejerare cognoveris, iuxta arbitrium tuum purgationem indicas: quem, si purgare se poterit, in officio suo ministrare permittas: alioquin ab officio suo ipsum suspendere non postponas.

CAP. VI.

Coniunx conjugem de adultério impetere non potest, si & ipse adulterium commississe convincatur.

Innocentius III. Titon. a Episcopo.

In Intelleximus b, quod cum S. laicus H. uxorem suam a maritali consortio depulisset, diocesanus eorum, audiens eandem cum quodam adultero fornicari, eam & illum vitulo excommunicationis altrinxit: quatenus eandem adulterum abjurans, ab solutione recepta, coram Episcopo memorato praedictum virum sibi reitum postulavit: at ille obiciens ei adulterium, & quod ab ipso non expulsa, sed spontanea recessisset, restitutionem sui proposuit minime faciendam: quod mulier iniuriis, replicavit in ipsum, quod fuerat fornicatus: [& infra.] Quocirca mandamus, quatenus (nisi velles ceteris, vel per evidenciam rei vel per confessionem legitimam mulieris, quod adulterata sponte fuisset) adulterum etiam quod vis dicitur commississe, probatione cessante, ipsum recipere compellas eandem. Quod si praedicto modo de mulieris fornicatione constiterit (nisi velles per quos viri adulterium est probatum, fuerint reprobandi, cum matrimonii ius in utroque e laico constitutis & paria delicta mutua compensatione rollantur) nihilominus eum cogas, ut eam recipiat, & maritali abfectione pertractet: alioquin mulieris silentium imponere non postponas.

[& Et de fornicatione sobolem procreant: propter quod talis conceptione sui non poterat contra ipsam. Cumq; autem utriusque probandi hoc facultate concessa, praefata mulier per quendam reprobos ejusdem viri adulterium probavisset, qui vir ipse dicitur tantum minus idoneo reprobandus, tandem ab ea ad vitam praesentiam fuit appellatus.]

CAP. VII.

Non debet separari matrimonium, quod totum propter adulterium, quando ambo conjuges fuerint adulterati.

Idem Episcopo Ambian. d

Trafraternitas e requisivit, utrum aliquo deinceps te uxori suae in adultério deprehensa debitum conjugale, si postmodum ipse cum alia periret adulterium manifeste, cogi debeat, ut eandem maritali affectione pertractet: & infra. Super quo taliter respondit, cum paria crimina compensatione mutua deleantur, et huiusmodi fornicationis obtentu suae uxoris negotio consortium declinare.

DE RAPTORIBVS, INCENDIARIIS & violatoribus ecclesiarum.

TITVLVS XVII. CAP. I.

Ratione rapinae feritur qui foron non suo iudici, & ab eo punire proprio iudice suffragante.

Ex Concilio Meldens. f

De illis autem, qui de loco ad locum iter faciunt, & ibi rapinas & depraedationes peragunt, praecedit, ut ab illius loci prelato excommunicentur, nec ante ex parocia illa exeant, quam digno, qui perpetrarunt emendent: quorum excommunicatio

a Cap. i. eod. tit. in 2. compil. b Exod. 22. & Cap. i. eod. tit. in 1. comp. c al. praepo. d Burch. l. 16. decr. c. ult. etiam tribuit concilio Parisiensi c. 3. e Ca. 6. eod. tit. in 1. compil. & post Concil. Lat. part. 30. c. 21.

a Tullen. b Cap. i. eod. tit. in 2. compil. c Distin. 1. deest in 6. Vaticanis & alius Codic. d Ambian. e C. 2. eod. tit. in 3. compil. f Concil. Meldense c. 2. ut refert Burch. lib. 1. de c. 45. & lvo p. 14. v. 109. habetur c. i. eod. tit. in 1. comp. proprio

proprio Episcopo significanda est, ne eos recipiat, antequam illuc redeant, ubi rapinam a fecerint, & omnia plene emendant.

CAP. II.

Manifestus raptor, vel ecclesie violator si restituit, vel de restituendo caret, in vita & in morte ad poenitentiam, & ad sepulturam admittitur: si vero noluit cavere cum possit, & in morte non potest, clerici ejus sepultura interesse non debent: & clerici interseffentes vel injungentes poenitentiam contra hanc dispositionem, deponantur ab officio & beneficio.

Eugenius III.

Super eo h. verò: [1 & infra.] Statuimus, ut quicumque ex his, qui violenter surrexerint in rapinam, sive ecclesiarum violationes, manifeste fuerit deprehensus, nisi prius ablata restituat, si poterit, vel emendandi firmam & plenam securitatem fecerit, poenitentia beneficium ei penitus denegetur. Si verò utque ad obitum in contumacia sua duraverit, & in extremis positus, remedium poenitentia humiliter postulaverit, si emendationem, vel emendandi securitatem praestiterit, ei poenitentia & sepultura ecclesiastica concedantur. Qui autem in sanitate obstatina mente non poeniterit vel emendaverit, & in morte securitatem praestare nequeverit, solemnitas poenitentia parum prodesse videtur, sicut credimus: sed de peccato contrito viaticum non negatur, ita tamen, ut nullus clericorum sepultura illius interit, nec ejus elemosynam presumat accipere. Quod si qui Presbyterorum vel clericorum contra hoc in vita vel morte poenitentias dare, aut sepultura interesse, vel eorum elemosynas accipere attentaverint, seu hujusmodi rapinam participes inventi fuerint, ordinis sui damnium irrecoverabiliter patiantur, & ecclesiastico beneficio careant.

[1. Quod de raptoribus & ecclesiarum violatoribus atq; Presbyteris, qui ei poenitentiam injungere, vel per eorum oblationes contra statutum nostrum suscipere attentaverint, a nobis communis deliberatione statutum est in concilio suo frat. nost.]

CAP. III.

Excommunicari debent, qui capiunt vel spoliare fideles ex justa causa navigantes, h. d. primò. Excommunicari sunt spoliante naufragum patientes, nisi ablata restituant, hoc secundo.

Ex Concilio Lateranen. d.

Excommunicationi subdatur, qui Romanos, aut alios Christianos, pro negotiatione, vel aliis honestis causis navigio vectos, aut capere, aut rebus suis spoliare praesumunt. Illi etiam, qui Christianos naufragium patientes (quibus secundum regulam fidei auxilio esse tenentur) damnata & cupiditate spoliare rebus suis, nisi ablata reddiderint, excommunicationi se noverint subiacere.

CAP. IV.

Ex Principi delegari non possunt prelati de raptu, & aliis criminibus judicare panam tamen sanguinis infligere non possunt.

Alexand. III. Pannorm. Archiepiscopo.

In Archiepiscopatu tuo quandoq; Saraceni, mulieres Christianas & pueros rapiunt, & eis abuti praesumunt, & quosdam etiam interdum occidere non verentur: cum autem excessus hujusmodi Rex Sicilia tibi & aliis Episcopis commiserit puniendos: Consi. t. r. quod tales in jurisdictione tua existentes, pecuniaria poteris poena multare, & etiam flagellis afficere, ea moderatone adhibita, quod flagella in vindictam sanguinis transire minime videantur. Si verò ita fuerit gravis excessus, quod mortem vel detractionem membrorum debeant sustinere, vindictam reserves regie potestati.

a Fecerunt. b Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. c In recentioribus, sed de peccato contrito corde viaticum, &c. d sub. Alex. III. c. 24. §. excommunicationis quod, &c. Ca. eod. tit. in 1. comp. e Damanda in concilio. f Cap. 3. eod. tit. in 1. comp. & post Concil. Later. part. 2. cap. 48.

CAP. V.

Incendiarius ecclesie in morte poenitens & absolutus, in comitio sepelietur: & heredes compellantur ad satisfaciendum, juxta facultates defuncti. hoc dicitur.

Idem a Claremonten. Episcopo.

In literis tuis contidebatur: quod cum H. multis fuisset criminibus irretitus, qui ecclesiarum incendiis diabolo instigante commiserat, tandem in agritudine constitutus, accepta poenitentia de commissis, per manum capellani sui fuit a sententia anathematis absolutus: sed moriens ecclesiasticam sepulturam habere nequivit. Quapropter, si ita resse habet, mandamus, ut corpus ejusdem appel. cessante facias in comitio sepeliri, & heredes ejus moneas & compellas, ut his, quibus ille per incendium, vel alio modo damna contra justitiam irrogaverat, juxta facultates suas condigne satisfaciant, ut sic peccato valeat liberari.

CAP. VI.

Raptus non dicitur ubi volens pro matrimonio abducatur: raptor tamen cum rapta matrimonium contrahere potest: & post consummationem matrimonii alter sine consensu alterius religionem ingredi non potest. h. d. cum cap. sequenti.

Lucius III. Bergen. Episcopo.

Um causa e, quae inter E. militem & uxorem ejus vertitur: [1 & infra.] Respondemus, quod cum ibi raptus dicitur d. admitti, ubi nil ante de nuptiis agitur: iste raptor dici non debet, cum habuerit mulieris assensum, & prius eam desponsaverit, quam cognoverit, licet parentes reclamarent, & a quibus eam dicitur raptuisse. Præterea cum post matrimonium carnis commixtione perfectum (teste Apostolo) uxor sui corporis potestatem non habeat, sed maritus, & e converso: si praecessisse matrimonium, vel ex probationibus viri, vel ex mulieris confessione claruerit, post matrimonium sine assensu viri non potuit ipsa monasterium ingredi, aut aliter continentiam profiteri. Non ergo pro eo, quod post matrimonium consummatum, rapta per vim in monasterio fuerit, viri poterit consortium declinare, maxime si probari nequeat virum, ut mulier profiteretur continentiam, assensisse f.

[1. Tuo commississimas experientia terminandam: E. miles repetens mulierem legitime sibi nupsisse per probationes canonicas constanter se asseruit probaturum. Formam quoque proposuit quod dominorum & parentum suorum suggestione alteri viro tradita, ab illius militis amore d. vertit, qui a parentibus prius raptam eam, illa tamen valente, ut dicitur ut postmodum, & priusquam eam cognosceret desponsavit, deinde inclusa est in monasterium, ubi etiam detinetur. Vnde quomam super his prudens. t. duxit sed. Apostol. consulendam: significatione presentium tibi.]

CAP. VII.

Rapta potest matrimonium contrahere cum raptore, ubi datur libera facultas in contrahendo.

Innocentius III. Episcopo Saronen. g

Accedens h. ad Apost. sed. [1 & 7.] Rapta puella legitime contrahet cum raptore, si prior dissenso transeat postmodum in consensum: & quod ante displicuit, tandem incipiat complacere, dummodo vel ad contrahendum legitime sint personæ.

[1. Dil. fil. b. frater in Jerusalem. Hierosolymitani a nobis ex parte tua quaesivit, utrum clericus absens gratia studiorum ecclesiastico possit beneficio investiri: & usum si rapta puella & in aliena diocesi delata in ecclesia facie consensu in raptorem, matrimonium hujusmodi legitimum sit habendum. Nos igitur inquisitioni tua t. r. quod & clericus absens per alium, vel alius magis pro eo potest de beneficio ecclesiastico investiri, &c.]

a Claremonten. b Ca. 6. eod. tit. in 1. comp. c Cap. 4. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. sub. Alex. III. p. 30. c. 24. d coram. e reclamaverint. f consensisse. g Lantomen. Glacnien. forte Graconiensis, sed ut plurimum legitur, Lateranen. h Ca. eod. tit. in 1. comp.

